

Sygn. akt I ACa 965/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Krężolek
Sędziowie:	SSA Marek Boniecki SSA Barbara Baran (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Zaczyk

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2016 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa G. C. i L. C.

przeciwko Biuru (...) Spółce z o.o. w K.

o stwierdzenie nieważności uchwały ewentualnie o uchylenie uchwały

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 29 marca 2016 r. sygn. akt VII GC 166/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony pozwanej na rzecz każdego z powodów kwoty po 540 zł (pięćset czterdzieści złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Barbara Baran SSA Grzegorz Krężolek SSA Marek Boniecki

Sygn. akt I ACa 965/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Kielcach stwierdził nieważność uchwały nr(...)(...)Zgromadzenia Wspólników Biura (...) Spółki z o.o. w K. z dnia 26 czerwca 2015 r. i zasądził od strony pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 3 114 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd ustalił, że pozwana spółka została zawiązana w dniu 24 listopada 1997 r. i wpisana do Krajowego Rejestru (...) w dniu 25 listopada 2003 r. Przed podjęciem zaskarżonej uchwały kapitał zakładowy spółki wynosił 500 000

zł. Wspólnikami spółki byli J. M. posiadający 150 udziałów o wartości 75 000 zł, L. C. posiadający 300 udziałów o wartości 150 000 zł, P. M. posiadający 150 udziałów o wartości 75 000 zł, G. C. posiadająca 100 udziałów o wartości 50 000 zł, A. M. posiadająca 250 udziałów o wartości 125 000 zł oraz M. M. posiadająca 50 udziałów o wartości 25 000 zł.

Zgodnie z § (...) umowy spółki zgromadzenie wspólników spółki mogło podwyższyć kapitał zakładowy spółki do kwoty 1 000 000 zł w terminie do dnia 31 grudnia 2023 r. w drodze uchwały, nie stanowiącej zmiany umowy spółki. Zgodnie z § (...) umowy do kompetencji zgromadzenia wspólników należało m.in. wprowadzenie zmian w umowie spółki (...)podjęcie decyzji o przystąpieniu do innych spółek, połączenie spółek, rozwiązanie spółki, postawienie spółki w stan likwidacji (...)zbycie lub wydzierżawienie przedsiębiorstwa oraz ustanowienie na nim prawa użytkowania(...)umowy stanowił, że w sprawach wymienionych w(...)uchwały zapadają większością 75% głosów kapitału zakładowego, zaś w pozostałych sprawach większością głosów oddanych przez wspólników obecnych na zgromadzeniu.

W zawiadomieniu o zwołaniu (...)Zgromadzenia Wspólników na dzień 26 czerwca 2015 r. w porządku obrad figurowało podjęcie uchwały o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki. Odpowiadając na pytanie powodów o sposób podwyższenia kapitału, kwotę i cel tego podwyższenia, zarząd spółki w piśmie z dnia 25 czerwca 2015 r. odpowiedział, że podwyższenie ma nastąpić na podstawie postanowień umowy spółki o kwotę 100 000 zł, poprzez ustanowienie nowych udziałów, które mają być pokryte wkładami pieniężnymi. Celem podwyższenia kapitału zakładowego spółki miało być zwiększenie jej wiarygodności wobec kontrahentów, dokapitalizowanie, zwiększenie zdolności kredytowej i unowocześnienie przedsiębiorstwa spółki.

W dniu 26 czerwca 2015 r.(...)Zgromadzenie Wspólników Biura (...) Sp. z .o.o. podjęło uchwałę (...)o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki na mocy dotychczasowych postanowień umowy spółki o kwotę 100 000 zł, czyli do kwoty 600 000 zł. Podwyższenie miało nastąpić przez utworzenie nowych udziałów w ilości 200, o wartości nominalnej 500 zł każdy; miały one zostać pokryte wkładem pieniężnym. Dotychczasowi wspólnicy mieli prawo pierwszeństwa w objęciu nowych udziałów w stosunku do swoich dotychczasowych udziałów. L. C. przysługiwało prawo objęcia 60 udziałów o łącznej wartości 30 000 zł, G. C. 20 udziałów o wartości 10 000 zł, J. M. 30 udziałów o wartości 15 000 zł, A. M. 50 udziałów o wartości 25 000 zł, P. M. 30 udziałów o wartości 15 000 zł, M. M. 10 udziałów o wartości 5 000 zł. Prawo pierwszeństwa należało wykonać w terminie miesiąca od dnia wezwania do jego wykonania. W terminie 10 dni od otrzymania wezwania wspólnicy byli zobowiązani do dokonania wpłat na podwyższony kapitał zakładowy (pkt(...) uchwały). Zgodnie z pkt(...)uchwały udziały nieobjęte przez wspólników w ramach przysługującego im prawa pierwszeństwa zarząd mógł zaoferować pozostałym wspólnikom w terminie 15 dni od upływu terminu do złożenia spółce oświadczenia o objęciu nowych udziałów, w sytuacji gdy uprawniony wspólnik nie złożył oświadczenia o objęciu nowych udziałów w terminie przewidzianym w uchwale. W wypadku o którym mowa w pkt(...)uchwały, pozostali wspólnicy mieli prawo objęcia zaoferowanych przez zarząd udziałów proporcjonalnie do posiadanej przez siebie liczby udziałów względem sumy tych udziałów, w terminie 15 dni od otrzymania oferty zarządu.

Za przyjęciem uchwały oddano 600 głosów, przeciwko jej podjęciu 400 głosów. Do uchwały sprzeciw zgłosili powodowie.

W dniu 13 lipca 2015 r. zarząd pozwanej spółki wezwał powoda do złożenia oświadczenia w przedmiocie skorzystania z prawa pierwszeństwa do objęcia nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki.

Na dzień 31 grudnia 2014 r. aktywa pozwanej spółki stanowiły kwotę 4 989,890 zł, zobowiązania kwotę 4 014 641 zł, w tym: kredyty i pożyczki 440 789 zł, kapitał podstawowy 500 000 zł, kapitał zapasowy 2 813 119 zł, zysk netto 44 734,48 zł.

Uchwałą (...)(...) Zgromadzenia Wspólników pozwanej spółki z dnia 26 czerwca 2015 r. zysk za 2014 r. został przeznaczony w 50% na pokrycie strat z lat ubiegłych a w pozostałej części na wypłatę dywidendy dla wspólników. Sprzeciw do uchwały zgłosiła G. C..

Sytuację pozwanej spółki na koniec 2014 r. oraz w perspektywie następnego roku zarząd ocenił jak dobrą.

Od kilku lat powodowie pozostają w konflikcie z zarządem spółki i pozostałymi wspólnikami. Powodowie zarzucali zarządowi podejmowanie szeregu działań na szkodę spółki, uniemożliwianie im dostępu do dokumentacji spółki oraz pozbawienie prawa kontroli wynikającej z art. 212 k.s.h. Z kolei strona pozwana zarzucała powodom prowadzenie konkurencyjnej działalności w (...)j. i rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji o spółce. Konflikty te zaowocowały m.in. wystąpieniem powodów w 2014 r. do Sądu Rejonowego w K. Wydziału Gospodarczego KRS z wnioskiem o zobowiązanie zarządu do udostępnienia wglądu do dokumentów spółki i złożenia wyjaśnień, wytoczeniem przez powodów w 2014 r. powództwa przed Sądem Okręgowym w Kielcach przeciwko pozwanej o ochronę dóbr osobistych poprzez zakazanie spółce m.in. posługiwania się nazwiskiem C. do oznaczenia firmy i przedsiębiorstwa spółki.

Z kolei J. M. w 2014 r. złożył do Sądu Rejonowego w K. prywatny akt oskarżenia przeciwko L. C., zarzucając mu popełnienie czynu z art. 212 § 2 k.k. tj. rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji w związku z wykonywaniem przez oskarżyciela funkcji członka zarządu pozwanej spółki.

W 2015 r. pozwana nie miała zobowiązań z tytułu kredytów. Z pieniędzy uzyskanych na skutek podwyższenia kapitału pozwana zamierzała dokapitalizować dwa stanowiska pracy.

Sąd Okręgowy uznał za zasadne roszczenie główne o stwierdzenie nieważności uchwały (...)podjętej w dniu 26 czerwca 2015 r. przez (...) Zgromadzenie Wspólników pozwanej. Uchwałą tą podwyższono kapitał zakładowy spółki z kwoty 500 000 zł do kwoty 600 000 zł, czyli o 100 000 zł poprzez utworzenie nowych udziałów w ilości 200, o wartości nominalnej 500 zł każdy, na mocy dotychczasowych postanowień umowy spółki. Niewątpliwie takie uprawnienie dawał wspólnikom §(...)umowy spółki stanowiący, że zgromadzenie wspólników może podwyższyć kapitał zakładowy spółki do kwoty 1 000 000 zł w terminie do 31 grudnia 2023 r., uchwałą nie stanowiącą zmiany umowy spółki.

Zgodnie z zaskarżoną uchwałą udziały w podwyższonym kapitale miały zostać pokryte wkładem pieniężnym a dotychczasowi wspólnicy uzyskali prawo pierwszeństwa w objęciu nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym w stosunku do swoich dotychczasowych udziałów. Przed podjęciem uchwały powodowie posiadali łącznie 400 udziałów (40% kapitału zakładowego), zaś pozostali wspólnicy J. M., A. M., P. M., M. M. łącznie 600 udziałów (60% kapitału zakładowego). W następstwie podwyższenia kapitału zakładowego o 100 000 zł i objęcia nowoutworzonych udziałów przez wspólników w stosunku do ich udziałów dotychczasowych, udział powodów w kapitale zakładowym spółki uległby zmniejszeniu z 40% do 33%. W świetle art. 246 § 1 k.s.h. i § (...) umowy spółki, w przypadku podwyższenia kapitału zakładowego spółki na mocy dotychczasowych postanowień umowy spółki, podjęcie uchwały wymagało większości głosów oddanych przez wspólników obecnych na zgromadzeniu. W przypadku podwyższenia kapitału zakładowego w drodze zmiany umowy spółki, zgodnie z art. 246 § 1 k.s.h., do podjęcia uchwały konieczna była większość dwóch trzecich głosów. Umowa spółki przewidywała w § (...)surowsze wymogi, stanowiąc, że uchwały dotyczące zmian w umowie spółki zapadają większością 75% głosów kapitału zakładowego.

W punkcie 7 zaskarżona uchwała stanowiła, że udziały nieobjęte przez wspólników w ramach przysługującego im prawa pierwszeństwa zarząd może zaoferować pozostałym wspólnikom. Przepis art. 257 § 3 k.s.h. stanowi, że jeżeli podwyższenie kapitału zakładowego następuje na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki, przy zachowaniu wymagań określonych w § 1 tego przepisu, oświadczenia dotychczasowych wspólników o objęciu nowych udziałów wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności. Art. 260 § 2 k.s.h. stosuje się odpowiednio. Zgodnie z tym ostatnim przepisem nowe udziały przysługują wspólnikom w stosunku do ich dotychczasowych udziałów.

W orzecznictwie istniały rozbieżne stanowiska co do oceny charakteru zawartego w art. 257 § 3 k.s.h. odesłania do art. 260 § 2 k.s.h. Jednym z nich było stanowisko, że odesłanie do art. 260 § 2 k.s.h. ma charakter bezwzględnie obowiązujący. Oznacza to, że zawarty w art. 257 § 3 k.s.h. nakaz odpowiedniego stosowania do podwyższenia kapitału zakładowego na mocy dotychczasowych postanowień art. 260 § 2 k.s.h., w części tego przepisu postanawiającej o przysługiwaniu wspólnikom nowych udziałów w stosunku do ich dotychczasowych udziałów, stanowi o bezwzględnym charakterze normy wynikającej z tego odesłania. Jeżeli umowa spółki przewiduje podwyższenie kapitału zakładowego na mocy dotychczasowych postanowień tej umowy, to objęcie nowych udziałów w podwyższonym kapitale dotyczy

tylko dotychczasowych wspólników, proporcjonalnie do posiadanych przez nich udziałów których jeśli nie obejmą, to podwyższenie kapitału zakładowego nie dochodzi do skutku (vide: wyrok SN z 25 lutego 2010 r., I CSK 384/09). Pogląd o bezwzględnym charakterze normy wynikającej z odesłania przez art. 257 § 3 k.s.h. do bezwzględnie obowiązującego przepisu art. 260 § 2 k.s.h. wyraził także Sąd Najwyższy w wyroku sygn. III CSK 5/11 a w uchwale z 15 grudnia 2006 r., III CZP 132/06 Sąd Najwyższy przyjął, że jeżeli nie wszyscy wspólnicy objęli w stosunku określonym w art. 257 § 3 k.s.h. w zw. z art. 260 § 2 k.s.h. udziały w kapitale zakładowym podwyższonym na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki, podwyższenie kapitału nie dochodzi do skutku. Ten kierunek orzecznictwa znalazł aprobatę w uchwale składu 7 sędziów SN z dnia 17 stycznia 2013 r., III CZP 57/12, w której uznano, że podwyższenie kapitału zakładowego na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki może nastąpić przez podwyższenie wartości nominalnej udziałów istniejących lub ustanowienie nowych, z tym, że nowe udziały w podwyższonym kapitale mogą być objęte jedynie przez wspólników w stosunku do ich dotychczasowych udziałów. Za niezasługujący na aprobatę SN uznał pogląd, że w art. 257 § 3 k.s.h. mowa jest jedynie o sposobie obejmowania udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym. Zawarte w art. 257 § 3 k.s.h. odesłanie do art. 260 § 2 k.s.h. zawiera dalej idące wymagania co do objęcia wszystkich nowych udziałów przez dotychczasowych wspólników, i to w stosunku do ich dotychczasowych udziałów. Z tych przyczyn art. 260 § 2 k.s.h. jest regulacją szczególną w stosunku do art. 258 § 1 k.s.h. dotyczącego prawa pierwszeństwa, w związku z czym przewidziany w nim sposób objęcia udziałów przez wszystkich dotychczasowych wspólników nie może zostać ograniczony lub wyłączony w umowie spółki lub w uchwale o podwyższeniu kapitału zakładowego.

U podstaw takiej oceny charakteru art. 257 § 3 k.s.h. w zw. z odesłaniem do art. 260 § 2 k.s.h. legło założenie, że podwyższenie kapitału zakładowego spółki na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki, czyli w trybie uproszczonym, nie może prowadzić do zmiany składu osobowego wspólników i zmiany dotychczasowej struktury udziałów. Takie zmiany mogą nastąpić tylko w drodze podwyższenia kapitału zakładowego przez zmianę umowy spółki stosownie do art. 257 § 1 k.s.h. Dotychczasowym wspólnikom przysługuje wówczas prawo pierwszeństwa do objęcia nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym w stosunku do ich dotychczasowych udziałów, jednakże umowa spółki lub uchwała o podwyższeniu kapitału mogą to prawo wyłączyć lub ograniczyć (art. 258 § 1 k.s.h.). Może to nastąpić poprzez przyznanie prawa do objęcia nowych udziałów tylko niektórym wspólnikom lub osobom spoza grona wspólników. Ponadto w umowie spółki lub uchwale o podwyższeniu kapitału zakładowego przez zmianę umowy spółki wspólnicy mogą upoważnić zarząd od zaoferowania udziałów nieobjętych przez wspólników, którzy nie skorzystali z prawa pierwszeństwa.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy uznał, że w następstwie podwyższenia kapitału zakładowego pozwanej spółki na mocy dotychczasowych postanowień umowy spółki, nowo utworzone udziały mogły być objęte wyłącznie przez dotychczasowych wspólników, w sposób wymagany przez mający charakter *ius cogens* art. 260 § 2 k.s.h., czyli w stosunku do ich dotychczasowych udziałów. Sprzeczne zatem z przepisem art. 257 § 3 k.s.h. w zw. z art. 260 § 2 k.s.h. było upoważnienie zarządu spółki do zaoferowania nieobjętych przez wspólników udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym pozostałym wspólnikom spółki. W przypadku nieobjęcia przez któregoś ze wspólników nowo utworzonych udziałów doszłoby do zmiany dotychczasowej struktury udziałów w spółce.

Uchwała(...) treści podjętej przez Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników pozwanej spółki mogła zostać podjęta jedynie przez zmianę umowy spółki, a zgodnie z § (...) umowy spółki podwyższenie kapitału zakładowego przez zmianę umowy spółki wymagało większości 75% głosów kapitału zakładowego. Oznacza to, że bez zgody powodów podjęcie takiej uchwały było niemożliwe. Powodowie głosowali przeciwko uchwale i zażądali po jej powzięciu zaprotokołowania sprzeciwu, a zatem posiadają stosownie do art. 250 pkt 2 k.s.h. legitymację czynną do wytoczenia powództwa z art. 252 k.s.h. o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników sprzecznej z ustawą.

W ocenie Sądu nie doszło natomiast do naruszenia przez uchwałę przepisów art. 238 § 2 zd. 1 k.s.h. i art. 246 § 3 k.s.h. Pierwszy z przepisów stanowi, że w zawiadomieniu o zwołaniu zgromadzenia wspólników, w przypadku zamierzonej zmiany umowy spółki należy wskazać istotne elementy treści proponowanych zmian. Powodowie nie przedłożyli tych zawiadomień; z ich pisma z dnia 23 czerwca 2015 r. skierowanego do zarządu spółki i pozostałych wspólników wynika, że w porządku obrad było podjęcie m.in. uchwały w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego

spółki. W odpowiedzi na to pismo powodowie uzyskali od zarządu informację o kwocie i sposobie podwyższenia kapitału oraz że podwyższenie kapitału ma nastąpić na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki. Ponadto powodowie nie wykazali, by ewentualne naruszenie przez zarząd obowiązków informacyjnych wynikających z powyższego przepisu miało wpływ na treść zaskarżonej uchwały. Drugi z przepisów stanowi z kolei, że uchwała dotycząca zmiany umowy spółki zwiększająca świadczenia wspólników lub uszczuplająca prawa udziałowe bądź prawa przyznane osobiście poszczególnym wspólnikom wymaga zgody wszystkich wspólników, których dotyczy. Taką uchwałą byłaby uchwała zmieniająca umowę spółki, wyłączająca lub ograniczająca wynikające z art. 258§1 k.s.h. prawo pierwszeństwa wspólników.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 252 § 1 k.s.h. uwzględnił powództwo o stwierdzenie nieważności przedmiotowej uchwały, sprzecznej z art. 257 § 3 k.s.h. w zw. z art. 260 § 2 k.s.h. i art. 246 § 1 k.s.h..

Ubocznie tylko, z uwagi na uwzględnienie roszczenia głównego, Sąd zauważył, że zaskarżona uchwała została podjęta w celu pokrzywdzenia powodów jako wspólników, zatem należy ją uznać za sprzeczną z dobrymi obyczajami. Co najmniej od 2010 r. pomiędzy powodami a zarządem spółki i pozostałymi wspólnikami istnieje pogłębiający się konflikt, który doprowadził do licznych spraw sądowych. Fiaskiem zakończyły się rozmowy dotyczące możliwości umorzenia udziałów powodów wobec niedojścia do porozumienia co do wysokości wynagrodzenia za umorzone udziały. Podwyższenie kapitału zakładowego o kwotę 100 000 zł pozwana uzasadniła potrzebą pozyskania przez spółkę dodatkowych środków na inwestycje i unowocześnienie przedsiębiorstwa oraz podniesieniem jej wiarygodności w oczach potencjalnych kontrahentów. Prezes zarządu wyjaśniał, że kwoty uzyskane z wkładów na objęcie nowych udziałów w podwyższonym kapitale miały być przeznaczone na dokapitalizowanie dwóch stanowisk pracy. Tymczasem ze sprawozdania zarządu dotyczącego 2014 r. nie wynika, by pozwana miała plany inwestycyjne wymagające podwyższenia kapitału zakładowego z 500 000 zł do 600 000 zł. Z bilansu i rachunku zysków i strat sporządzonych na dzień 31 grudnia 2014 r. wynika, że sytuacja majątkowa spółki była dobra. Jej aktywa stanowiły kwotę 4,9 mln, kapitał zapasowy kwotę 2,8 mln, na koniec 2014 r. spółka odnotowała zysk netto w kwocie 44 734,48 zł, z którego połowę wspólnicy przeznaczyci na wypłatę dywidendy. Zdaniem Sądu pozwana nie wykazała, by podwyższenie kapitału zakładowego spółki o 100 000 zł było uzasadnione bieżącymi potrzebami finansowymi spółki bądź jej planami inwestycyjnymi, wiążącymi się z potrzebą kumulacji środków bądź podniesienia zdolności kredytowej. Zdaniem Sądu jedynym celem podjęcia przedmiotowej uchwały było zmniejszenie udziałów powodów w kapitale zakładowym spółki.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd wskazał art. 98 k.p.c., 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Do kosztów tych zaliczono poniesione przez powodów opłatę od pozwu w kwocie 2 000 zł, opłatę skarbową w kwocie 34 zł i wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 1 080 zł (4x360 zł).

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona pozwana, domagając się jego zmiany i oddalenia powództwa w całości a także zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania za obie instancje.

Apelująca zarzuciła naruszenie:

- przepisów prawa procesowego, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i w konsekwencji przyjęcie, że nie było potrzeby dokapitalizowania spółki a jej sytuacja w 2014 r. była dobra,

- art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez odwrócenie ciężaru dowodu i przyjęcie, że to pozwana winna była udowodnić potrzebę podwyższenia kapitału z uwagi na bieżące potrzeby finansowe spółki bądź jej plany inwestycyjne, wiążące się z potrzebą kumulacji środków lub podniesienia zdolności kredytowej,

- art. 98 § 1 i 3 k.p.c., 99 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2.2 Rozp. Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) poprzez zasądzenie na rzecz powodów kosztów wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 4-krotnej stawki minimalnej,

- przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 257 § 3 w zw. z art. 260 § 2 k.s.h. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że sprzeczne z tym przepisem było upoważnienie zarządu spółki do zaoferowania nieobjętych przez wspólników udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym w stosunku do ich dotychczasowych udziałów a także przyjęcie, że zmiany w składzie osobowym wspólników mogą nastąpić tylko w drodze podwyższenia kapitału zakładowego przez zmianę umowy spółki,

- art. 257 § 1 k.s.h. poprzez niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że do podwyższenia kapitału zakładowego nie mogło dojść na mocy dotychczasowych postanowień spółki,

- art. 258 § 1 k.s.h. poprzez niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego nie może przewidywać sposobu objęcia udziałów przez wszystkich dotychczasowych wspólników i nie może upoważnić zarządu do zaoferowania udziałów pozostałym wspólnikom,

- art. 246 § 1 k.s.h. poprzez niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że przedmiotowa uchwała została podjęta z naruszeniem tego przepisu a podwyższenie kapitału zakładowego wymagało większości 75% kapitału zakładowego.

W uzasadnieniu apelacji rozwinięto powyższe zarzuty, podtrzymując co do zasady stanowisko zajmowane przez stronę pozwaną w toku procesu przed sądem I instancji. Apelująca odwołała się do literatury i orzecznictwa, reprezentującego inny kierunek interpretacji zastosowanych przepisów, niż ten, za którym opowiedział się sąd I instancji. Zwrócono uwagę, że taka interpretacja dopuszczalności uproszczonego podwyższenia kapitału ogranicza zakres jego stosowania do takich sytuacji, w których wszyscy dotychczasowi wspólnicy są gotowi objąć i pokryć udziały w dotychczasowej proporcji ich uczestnictwa w kapitale zakładowym a to powoduje, że każdy wspólnik łatwo może zablokować takie uproszczone podwyższenie kapitału. Zdaniem apelującej na skutek uchwały o podwyższeniu kapitału i objęciu udziałów przez wspólników, którym zarząd zaoferował udziały, nie zostały uszczuplone żadne prawa mniejszości (powodów).

Podniesiono nadto, że uchwały nie podjęto wbrew dobrym obyczajom ani w celu pokrzywdzenia powodów, nie godziła ona również w interes spółki. Argumentacja powodów o zmianie struktury udziałowej jest niezasadna, bowiem nawet gdyby większość (wskutek zaskarżonej uchwały) wynosiła 67 %, to i tak wspólnicy posiadający 67 % kapitału zakładowego nie byłoby władni zmienić umowę spółki czy zbyć przedsiębiorstwo, skoro wymagana większość wynosi w takich przypadkach 75 %. W zwykłych zaś sprawach, gdzie decyduje większość, pozostali wspólnicy taką większość mieli jeszcze przed uchwałą. Wieloletnie konflikty między wspólnikami nie powinien rzutować na możliwość podejmowania uchwał o podwyższeniu kapitału. Nie wskazali też powodowie, w jaki sposób podjęta uchwała miałaby szkodzić spółce.

Co do kosztów procesu apelująca podniosła, że stawka minimalna w niniejszej sprawie wynosi 360 zł. Sąd nie uzasadnił, dlaczego zastosował jej 4-krotność, mimo że sprawa nie jest szczególnie zawiła ani też pełnomocnik powodów nie był zmuszony do większego niż normalnie nakładu pracy.

W odpowiedzi na apelację powodowie podtrzymali swoje dotychczasowe stanowisko. Domagali się oddalenia apelacji i zasądzenia na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji i zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej jest bezzasadna.

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów, najpierw rozstrzygnąć należy kwestię podnoszonej niewłaściwej oceny dowodów. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zarzut ten jest bezzasadny. Apelująca nie wskazała, dlaczego zakwestionowane ustalenie jest błędne, ograniczając się jedynie do stwierdzenia, że materiał dowodowy, na jakim oparł się sąd nie jest

wystarczający dla oceny, czy spółka wymagała dokapitalizowania. Przede wszystkim jednak należy dostrzec, że zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego dotyczą w istocie tych ustaleń, które byłyby istotne, gdyby nie uwzględniono żądania głównego. Zważywszy na treść rozstrzygnięcia, o którym zadecydowała interpretacja postanowień umowy spółki, treści przedmiotowej uchwały oraz wykładnia przepisów, zarzuty zawarte w punkcie I ppkt i) oraz ii) nie są zasadne i nie mogą spowodować oczekiwanego przez apelującą skutku. Z tego względu ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego są podstawą orzekania także przez Sąd Apelacyjny.

Niezasadne są zarzuty naruszenia prawa materialnego.

W niniejszej sprawie spór w istocie dotyczy interpretacji przepisów, regulujących podwyższenie kapitału, w szczególności dotyczących tzw. podwyższenia uproszczonego, dokonywanego na podstawie dotychczasowej umowy spółki. Apelacja pozwanej w części obejmującej zarzuty naruszenia prawa materialnego sprowadza się w istocie do odmiennej, niż przyjął to Sąd I instancji, wykładni tych przepisów, z przytoczeniem tych poglądów doktryny i orzeczeń sądów, które za reprezentowanym przez apelującą poglądem przemawiają.

Sąd I instancji rozważył różne, wyrażane w orzecznictwie stanowiska, jakie ukształtowały się na tle art. 257 § 3 i art. 260 § 2 k.s.h., opowiadając się za taką interpretacją, która prowadzi do wniosku, iż podwyższenie kapitału zakładowego na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki może nastąpić przez podwyższenie wartości nominalnej udziałów istniejących lub ustanowienie nowych, ale nowe udziały w podwyższonym kapitale mogą być objęte jedynie przez wspólników stosunku do ich dotychczasowych udziałów. Art. 260 § 2 k.s.h. jest regulacją szczególną w stosunku do art. 258 § 1 k.s.h. i przewidziany w nim sposób objęcia udziałów przez wszystkich dotychczasowych wspólników nie może zostać ograniczony lub wyłączony w umowie spółki lub w uchwale o podwyższeniu kapitału zakładowego.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd, wyrażony przez Sąd I instancji, opowiadając się tym samym za taką wykładnią art. 257 § 3 w zw. z art. 260 § 2 k.s.h., jaka wynika z wyroku wydanego przez Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów w dniu 17 stycznia 2013 r., sygn. III CZP 57/12, przywołanego przez Sąd Okręgowy. Oznacza to uznanie bezwzględnie obowiązującego charakteru art. 260 § 2 k.s.h. stosowanego do uproszczonego trybu podwyższenia kapitału zakładowego w zakresie sposobu uregulowania objęcia nowych udziałów przez dotychczasowych wspólników. Odmienne poglądy (tj. przyjęcie względnie obowiązującego charakteru przepisu art. 260 § 2 k.s.h.) czyniłoby zbędnym odesłanie, zawarte w art. 257 § 3 k.s.h. Argumentacja, podniesiona przez Sąd I instancji w pełni zasługuje na uwzględnienie, należy się zatem do niej odwołać, bez potrzeby przytaczania jej ponownie.

Należy pamiętać, że sposób podwyższenia kapitału na podstawie dotychczasowej umowy spółki ma – jak to już wcześniej zaznaczono - charakter uproszczony. Ukształtowanie tej procedury winno być tego rodzaju, by wykluczona była zmiana w tym trybie składu wspólników i w konsekwencji zmiana struktury przysługujących udziałów w wyniku objęcia nowotworzonych udziałów – stąd surowsze wymagania, o jakich mówi Sąd Najwyższy w uchwale z 15 grudnia 2006 r., III CZP 132/06, przywołanej przez Sąd I instancji. Jeśli miałyby natomiast dojść do takich zmian, niezbędna będzie zmiana umowy spółki.

Wbrew twierdzeniu zawartemu w apelacji, zmiana struktury udziałowej w spółce w przypadku akceptacji zaskarżonej uchwały ma daleko idące skutki. Rzeczywiście bowiem wspólnicy posiadający 67 % udziałów nie byłoby w stanie dokonać zmian w umowie spółki lub zbyć przedsiębiorstwa, skoro zgodnie z umową spółki niezbędna jest do tego zgoda 75 % kapitału zakładowego, ale łatwo sobie wyobrazić sytuację, w której w wyniku kolejnych uchwał o treści podobnej do rozważanej obecnie dojdzie do dalszych zmian w strukturze udziałowej spółki – aż do uzyskania odpowiedniej większości. Nie jest zatem zasadnym twierdzenie, że przedmiotowa uchwała nie doprowadzi do uszczuplenia praw udziałowych powodów.

Co do rozstrzygnięcia przez Sąd Okręgowy w przedmiocie kosztów procesu, Sąd Apelacyjny dostrzegł, iż w niniejszej sprawie każdy z powodów udzielił osobnego pełnomocnictwa do reprezentowania go. W rezultacie pełnomocnik reprezentuje w niniejszej sprawie dwóch mocodawców. Każdemu z nich, jako wygrywającemu niniejszy proces, przysługuje na podstawie art. 98 k.p.c. zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Przyjęta przez Sąd I instancji stawka minimalna wynosząca 360 zł w odniesieniu do każdego z powodów została zatem przez sąd podwyższona (choć nie

do wysokości podwójnej stawki, bo wówczas kwota kosztów zastępstwa procesowego byłaby wyższa, niż wyliczył sąd). Zważywszy na niewielką wysokość stawki minimalnej w zestawieniu z nakładem pracy i charakterem postępowania, uzasadnione jest przyjęcie jej w kwocie wyższej, niż minimalna.

Z powyższych względów apelacja jako bezzasadna uległa oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Na koszty te złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika powodów, obliczone na podstawie § 8 ust. 1 pkt 22 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, w brzmieniu obowiązującym w chwili wniesienia apelacji i zasądzone na rzecz każdego z powodów.

SSA Barbara Baran SSA Grzegorz Krężolek SSA Marek Boniecki